

„Nézd, az ajtóban állok és kopogok.

Aki meghallja szavam és ajtót nyit, bemegyek hozzá, vele eszem, ő meg velem.”
(Jel 3,20)

A Jelenések könyvében, a Laodiceai egyháznak írt misztikus levélben olvassuk e sorokat, melyek alkalmasak arra, hogy megsejtessenek valamit karácsony fönséges titkából. Isten Fia azért lett emberré, hogy bekopogjon minden egyes ember lelkének kapuján az üdvösséget, az Atya szeretetének üzenetét felkínálva.

A naponta megújuló keresztény élet pontosan ezzel a gesztussal kezdődik: figyelmesen meghallani az Úr kopogtatását és ajtót nyitni. Beengedni benső, intim szféránkba Istent. Megnyitni magunkat előtte, hogy ő kezdjen élni és cselekedni bennünk. Így tett Zakeus: „Jézus így szólt: Jöjj le hamar! Ma a te házában kell megszállnom. Ő sietve lejött a fügefáról, és boldogan fogadta” (Lk 19,5-6). Jézus pedig miután betért hozzá és együtt étkezett vele, kinyilatkoztatta: „Ma üdvösség köszöntött e házra!” (Lk 19,10). Egy hasonló, de keserű végű példa az Énekek Éneke könyvében olvasható, ahol a menyasszony hallja, hogy kedvese kopogtat, de vonakodik ajtót nyitni. Majd mikor később mégiscsak meggondolja magát, addigra már eltűnik a vőlegény: „Ajtót nyitottam szerelmemnek, de már nem volt ott, eltűnt valahova. Majd elalélt a lelkem, hogy így elszaladt, kutattam utána, de sehol nem találtam, kiabáltam, de nem adott választ” (Én 5,6). Megrendítő a szállást kereső Szent Család tapasztalata. Mária, szíve alatt a magzattal és József házról házra kopogtatnak, de amikor „Mária megszülte elsőszülött fiát, bepólyálta és jászolba fektette, mert nem jutott nekik hely a szálláson” (Lk 2,7). Karácsony ünnepe mindig ezzel a kérdéssel szembesít bennünket: megnyitom-e otthonomat Jézus előtt? Az első kérdés nem az: mit adtam másoknak? Hanem: megnyitottam-e lelkem kapuját Jézus előtt? Mert amíg Ő nem él bennünk, nincs mit adnunk egymásnak. Hiszen Isten a szeretet, aki szeretetet ad, Istent adja minden gesztusában. Jézus ma is járja életünk útját. Újra és újra megáll ajtónkban és kopogtat, de az ajtót kinyitni nekünk kell. Ő türelmes és várakozik, de csak oda megy be, ahová beengedik.

Jézus gyakran hasonlítja az üdvösséget, a mennyek országát, a lakomához. Nem véletlen ez, hiszen a korabeli kultúrában a szeretet, a megbecsülés, a másik iránti jóindulat legkifejezőbb gesztusa a közös étkezés, főleg pedig a kenyér megtörése és az egy kenyérből való részesedés volt. A „vele étkezem, ő meg velem” kifejezés éppen ezért a legmélyebb szeretet megélésére utal. Ezt a gesztust szemléljük az utolsó vacsora eseményében, ahol Jézus, övéinek „szeretete legnagyobb jelét adta” (Jn 13,1), és ezt a szeretetet éljük át és ünnepeljük minden szentmisében, amikor ugyanebből az egy megtört kenyérből részesedünk, Jézussal való legszemélyesebb és bensőbb közösségünk megélése képpen. Gyakran nem figyelünk oda, és éppen ezért nem is fogjuk föl ennek a szeretetnek állandó jelenlétét életünkben. Sőt azt is meg kell fontolnunk, hogy nem csak befogadói, de szolgálói is akarunk lenni ennek a szeretetnek mások számára. Ezt jelenti a szentmise végén a küldetésre szóló figyelmeztetés (missa est).

Az Úr nemcsak lelkünk kapuján zörget, de kopogtat a családok ajtaján is. Azért akar betérni hozzájuk, hogy megszentelje őket és élővé tegye szeretetüket. Aki megnyitja otthonát Jézus előtt, tapasztalja, hogy megújul élete. Újjászületnek és megerősödnek családi kötelékei és személyes emberi kapcsolatai is. Karácsony éppen azért a lelki megnyílás és az eukarisztikus találkozás által lesz teljes. Legyünk figyelmesek nem csak egymás iránt, de a lelkünk ajtaján kopogtató Jézus iránt is. Fogadjuk be Őt igéjében, az eukarisztikus táplálékban és az Egyházban megélt testvéri közösségben, hogy adni is tudjuk Őt mindig megújuló, szolgáló szeretetünkben.

2007. Karácsonyán

Antal atya

Naptári programok:

- december 25. Karácsony ünnepe.
- december 26. Karácsony második napja, Szent István diakónus első vértanú ünnepe Miserend: 7⁰⁰ 8³⁰ 10⁰⁰ 18⁰⁰
- december 27. Szent János apostol ünnepe, az esti szentmisében bor megáldás
- december 28. Aprószentek ünnepe: az esti szentmisében megemlékezés az abortuszok áldozatairól és imádság az édesanyákért és a gyermekáldás elfogadásáért
- december 30. a Szent Család ünnepe. Isten oltalmába ajánljuk plébániai közösségünk családait.
- december 31. este 6 órakor hálaadó szentmise és lelkipásztori beszámoló a 2007. évről.

- január 1. Szűz Mária Istenanyaságának parancsolt ünnepe, a szentmisén való részvétel kötelező. Vasárnapi miserend. Ez a nap a béke világnapja. Délután 4 órától szentségimádás
 - január 6. Vízkereszt ünnepe. 10 órakor szentmise közvetítés templomunkból a Kossuth adón és a Katolikus Rádióban
 - január 13. 10 órakor szentmise közvetítés templomunkból a Katolikus Rádióban
 - január 20.-27. Imahét a keresztények egységéért.
 - február 2. Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepe. Este a szentmise előtt gyertyás körmenet
 - február 6. Hamvazószerda, a nagyböjt kezdete. Szigorú böjti nap. 14. évtől húsevés tilalma, 18-60 év között napi háromszori étkezés, de csak egy bőséges étkezés. Nagyböjt péntekjein a hústól való megtartóztatás kötelező a 14. életév fölött.
 - február 10. A betegek kenetének ünnepélyes felvétele az esti 6 órai szentmisében az idősek és betegek részére a betegek világnapja alkalmából.
- Nagyböjt minden péntekén délután negyed 6-kor keresztútjárás a templomban.

Állandó programok:

- első péntek: szentmisék előtt fél órával gyóntatás, napközben betegek látogatása (Gondoskodjunk róluk!) a szentségekkel
este 9 órától virrasztó Taize-i imaóra, alatta gyónási lehetőség
- első szombat délután negyed 6-tól közös rózsafüzér imádság a magyar családokért és ifjúságért
- első vasárnap: délután 4 órától csöndes szentségimádás; 5 órától közös szentóra
- második csütörtök este 8 órától karizmatikus imaóra a templomban
- szombatonként: reggel 6.40-től Reggeli Dicséret imádkozása a templomban
- minden pénteken 18.30-19.15 Biblia óra felnőtteknek a templomban

Jézus keresése

Gyerekkori karácsonyi szokásunk volt, karácsony ünnepén jártuk a templomokat, meglátogattuk a betlehemeket, kerestük a Kis Jézust. Más volt a Betlehem a Jézus Szíve templomban, más a Bencéseknél és a Zárda-kápolnában. Megmaradt ez a szokásom, és itt, Budapesten az eltöltött évtizedek alatt, több templomhoz kötődve ma is szívesen megyek és keresem a Betlehemeket, a karácsonyi Kis Jézust.

Igen, a pásztorok is keresték karácsony éjszakáján a Kisdedet, és egymást biztatták. "Menjünk át Betlehembe! Hadd lássuk a történeteket, amiket az Úr hírül adott nekünk." /L. 2,15./

A Három Királyok is a csillagot követve messze földről útnak indultak, hogy megkeressék: "Hol van a zsidók újszülött királya, Láttuk csillagát napkeleten és eljöttünk, hogy hódoljunk neki" /Mt. 2,2-3./

S a bibliai történetekben Mária a Jeruzsálemi templomlátogatást követően is kereste, és megtalálta a templomban a Gyermek Jézust, aki a keresőnek csak ennyit mondott: "Miért kerestek, - kérdezte. Nem tudtátok, hogy Atyám házában kell lennem?" /L. 2, 49-50./

De keresték Jézust a tanítványok és az asszonyok is húsvét ünnepén a sziklával elzárt sírban, és elhangzik az angyali figyelmeztetés: "Mit keresitek az élőt a holtak között? Nincs Itt, föltámadott." /L. 24, 5-6./

Igen, ők, a tanítványok találkozhattak Vele az Emmauszi úton. Megjelent közöttük és köszöntötte őket: "Békesség nektek!".

A bibliai történetek bizonyosságai után mi maradt nekünk, akik szintén Jézust keressük.

A mi éltünk is nem csak karácsonykor, de a csillagot követve, a templomba lépve Jézus keresése, Isten keresése. A kereséshez, az út megtalálásához az erőt a remény, a találkozás reménye adja. Eltávolításainkban az irányt, a biztonságot nekünk is a találkozás reményéből fakadó hit mutat. Nekünk talán könnyű megtalálni Őt a betlehemi jászolban, vasárnaponként a szentmisében, az ostyában, imáinkban és fohászainkban.

Velünk van Ő, de látjuk-e Őt, felismerjük-e Őt embertársaink szükségében, a szeretetre, jó szóra, segítséget várókban, vagy saját elesettségünkben, megtaláljuk-e Őt a mindennapokban? Segítünk e másoknak, hogy ők is kereshessék, megtalálhassák Jézust.

Idén a Városmisszió hetének jelmondata: "Jövőt és reményt adok" nekünk, a keresőknek szóló útmutatás, de a hitetleneknek, a bizonytalanokéknak, az egyházhoz közelítőknek is segíthetett. Amikor láttuk körtéri sátorba betérőket, a színpadtól különböző távolságban megállókat, az odafigyelőket, a megszólítottakat, mi hívők is megszólítottakká váltunk és reményt kaptunk és kaphatunk környezetünk apró üzeneteiből.

Tavaly a forradalom bölcsőjét jelentő egyetem nem fogadta be az ötvenedik évfordulóra emlékező rendezvényt, de idén, a városmisszió hetében, az egyetem falai között, az aulában kaptak helyet a művészeti egyetemek hallgatóinak szakrális alkotásai, az építész hallgatók templomtervei. A jelenség, az esemény az alkotások élményén túl reményt is adhatott, a mozdulás, a változás reményét.

De a reményt kifejező történet, hogy az akadémia elnöke az idei Tudományok Napja nyitó ünnepségét a jövő felé fordulva, egy iskolában köszöntötte, az Élőlánc Egyesület vezetője minap a rádióban hirdette meg akcióját a falusi kis iskolák megmentésére, megsegítésre. A Szent Erzsébet év felhívását is meghallgatva, a "hazatérést" szimbolizálva utcákat, tereket neveztek Árpádházi szentünkről. A Csíksomlyói-zarándoklat, a Szent István napi emlékezés emberek ezreit mozdította és vezette az úton, és a karácsonyi keresztetek ismét ott állnak a város terein és várják a gyertyát gyújtót, a fohászt mondót.

A Ferenciek terén, a templom falán még ma is olvasható a városmissziós jelmondatra a válasz: "Krisztus él, köztünk van".

Azt nem írták ki, hogy mikor, hol találkozhatunk, hogyan találhatjuk meg Őt. Nem is írhatták, mert a "találkozás" mindenkinek személyes ügye, a találkozáshoz történő felkészülés adventi feladat, és a köznapi, legegyszerűbb cselekedetünkben, megszokott viselkedésünkben, az idézett, reményt keltő történetekben is jelen van. Nekünk kell észrevenni, megtalálni Őt.

A megszokott, karácsonyt köszöntő mondatfordulatok helyett szokásom szerint idén is kerestem a verset, a költőt, akitől kölcsönözhetek egy-két sort, aki megszólítja a Karácsonyt és a mai karácsonyvárót, a jászlát keresőt, erőt ad a napjaink gondjainak elviseléséhez, és ezt találtam:

"S mi várunk most. A fénytelen nagy égen
tekintetünk egy csillagot kutat.
Egy csillagot, mely nincs, de talán megjő,
és újra Betlehem felé mutat."

Pozsonyi Anna: Advent vers

Szövényi Zsolt

Az Oltáriszentségről

Amikor elkezdtem olvasni Benedek pápánk Sacramentum Caritatis kezdetű apostoli buzdítását, arra gondoltam, hogy ez „papos szöveg”. Az evangéliumi ifjú gondolkodásához hasonlóan megállapítottam magamban, hogy én megtartom a parancsokat, templomba járok, imádkozom, bűnbánatot tartok, böjtölök, ami le van írva, azt meg már ismerem. Olvassa el az , aki szeretne megtudni ilyen dolgokat és tegye ő is velünk együtt.

Ez a hozzáállás addig tartott, amíg beljebb nem jutottam a könyv olvasásában. Nem sikerült két nap alatt végigszaladni rajta. Megtaláltam az első „olyan” mondatot és megálltam. „... azt kéri tőlünk, hogy válaszoljunk az Ő ajándékára és szentségileg jelenítsük meg.” (11. p.)

Megszólított. Erre felelni kell, mert ez hívás. A szentmisében Ő jelenik meg az Eucharisziában, mi pedig magunkhoz véve visszük Őt mindenfelé és ott jelenítjük meg tettekben és beszélgetésekben, ahová megyünk. A kegyelem révén csillagok leszünk. Csillag, ami nem maga a fény, csillag, aki a fényt kapja és mutatja ott ahová küldve van. És nem időlegesen, hanem egy életen át. A világi ember ezt kihívásnak, a keresztény ember meghívásnak nevezi.

Beugrik egy Szentírás idézet: „... sokan vannak a meghívottak, kevesen a választottak.” Kik a választottak? Akik válaszolnak a meghívásra. Csillagnak lenni, mutatni a fényt a sötétben, lobogni a küldetésben, elégni áldozatul azon az oltáron, amelyen élünk. Igen! ez életük értelme. A hívó ember ezért nem „depis”, ezért nem céltalan, megkeseredett és kiégett. Van Istene, aki felé az élete egy válasz. Amikor ez tudatosul, attól kezdve átjárja a hovatartozás, a perspektíva, a remény. Így érthető Szent Pál megállapítása, amikor azt mondja, hogy nekünk nem árt a kígyómarás, a pohár méreg és semmi egyéb baj. Mert a döntés után – persze, ha érdek nélküli -, Valakihez tartozuk, az Övéi vagyunk, az Ő élete pulzál bennük, így kapunk Tőle áldást, védelmet.

Mindenki vigyáz és felelősséggel van az övéire. Gyermekeket, öreget óvunk, beteget segítünk, mert szeretünk. Szeretni pedig a kereszten függő Jézustól tanulunk. Amikor erre gondolunk, kell látnunk a szeretet dinamikáját: még mindig szeret, egyénre szabottan szeret, az Oltáriszentségben szeret.

A Szentostyába rejtőzött Krisztus misztérium. Antal atya beszédeiben nem egyszer mondta, hogy felfoghatatlan, érthetetlen, csoda. Mégis mindig arra buzdít, hogy gondoljunk bele, szemléljük, csodálkozzunk rá, időzzünk előtte.

Nos, bámulni tudom, időzni tudok, csodálkozni is, de belegondolni nem igazán megy. Hogy is van az, hogy a Végtelen Isten olyan alázatos, hogy egy picit fehér karikában rábízza magát az emberre? Mindenki maga döntheti el hogy mikor veszi magához, meg lehet fogni, ember viszi emberhez .

Szép és jámbor dolog a kiszolgáltatottság, de igen nehéz elviselni amikor a kitárulkozó szeretettel valaki visszaél, hiszen a lélek akkor a legérzékenyebb amikor bizalommal nyitva van a másik ember felé. Maga Isten pedig csendesen tűri amikor megalázzák, pöffeszkedve magukhoz veszik az emberek. Az Oltáriszentség nem annak jár, aki befizette az egyházadót. A bűnbánó, Hozzá tisztaszívvel ragaszkodó emberek szívében örömmel tartózkodik és betölti minden kegyelemmel.

Az Oltáriszentség alapításakor azok voltak Vele, akik – bár nem mindig értették Őt – nyitottak voltak Felé. Nem véletlenül történt baráti, meghitt közösségekben és pillanatban.

Az örömhír az, hogy amikor együtt vagyunk a szentmisén, barátainak tart minket és megosztja velünk az Eucharisztia misztériumát. Ott és akkor megajándékoz minket Szent Testével, eláraszt kegyelmével, megerősít Szent Lelkével és kéri, válaszoljunk az Ő ajándékára és vigyük Őt az emberek közé. Persze ilyen áldott órában sok mindent megigérünk, aztán jön a valóra váltás ideje, amikor ebben a világban helyt kell állnunk. Amennyiben nem feledkezünk meg a segítségül kapott kegyelemről, az útravaló Kenyérrel, akkor missziós munkánk sikerülni fog.

„Mert számunkra nincs szebb annál, mint megismerni Őt és közölni másokkal a vele való barátságot.... A szeretetet ugyanis... nem tarthatjuk meg magunknak. Természete szerint igényli, hogy mindenkivel közöljük” (84.p)

Az apostoli buzdítást olvassa el mindenki, aki csak tudja, mert ha nem azzal a hozzáállással kezdi, amivel én indultam, nagyszerű lelki élményben lesz része, hiszen a titokhoz egy picit biztosan közelebb jut. Az ember pedig természeténél fogva tudni akaró, törekvő. Most lehetőség van arra, hogy ezt pozitívan kiéljünk. Valamit biztosan meg fogunk tudni.

Mindezekben bizakodva megosztotta gondolatait:

Murányi Kati

Egy világ - egy fogadalom Avagy élmény beszámoló a centenáriumi világ Dzsemboriról

Mint gondolom sokan tudják idén 100 éve alapította Lord Robert Baden-Powell of Gilwell (Bi-Pi) a cserkész ifjúságmozgalmat. Akkor még alig 18 fiúval táborozó volt katonatiszt mozgalma mára egy 20 milliós világot felölelő családdá gyarapodott.

Hazánknak 1912 óta jelenlévő szervezet a magyar társadalom számára az idők során több jeles személyiséget adó, például Teleki Pált és Sík Sándor, mozgalom, idén 563 cserkésszel képviselte hazánkat az alapítás 100-dik évfordulóján az angliai Chelsford területéhez tartozó Hylands Parkban. A közel 40 ezer fős rendezvényre a világ majdnem mindegyik országából jöttek cserkészek, hogy képviseljék nemzetüket ezen a történelmi eseményen.

Út Angliáig

Hogyan jutott ki ez a 563 fős csapat Angliába? Először is minden résztvevő átesett egy válogatáson, majd egy 5 alkalomból álló felkészítő hétvégén, közben a háttérben egy lelkes 130 fős fiatal csapat szervezte a Magyar Dzsembori Csapat média szerepléseit, művészeti megjelenését, pénzügyeit és logisztikai feladatait. Személy szerint ez utóbbiban tevékenykedtem először mint angol kapcsolattartó, majd mikor egy kicsit gyakorlatiasabb feladatok következtek akkor a csapat raktárában szereztem maradandó érdemeimet.

S, hogy mi is az a dzsembori?

Azt tudjuk már, hogy egyfajta találkozás más nemzetek cserkészeivel, de valamivel mégis több! Egy olyan alkalom, amikor egymásról és egymástól tapasztalatokat szerezhethetünk. Egy olyan hely, amikor nem számít, hogy milyen az ember bőrszíne, milyen vallást vall. Egy olyan pillanat ez, amikor megtapasztaljuk, hogy milyen közel is vannak azok egymáshoz, akik otthon esetleg egymással néznek farkasszemet. Ezeket a gondolatokat idézte mint a nyitó ceremónián Edward herceg a királyi családtagja mind augusztus 1.-én a cserkészlet hajnala elnevezésű ceremónián Bi-Pi unokája Lord Robert Baden-Powel of Gilewel.

Élmények és a programok

Mindamellet, hogy Nemzetközi szervezőként (IST), akiknek a feladata volt gyakorlatilag a tábor működtetése a programok futtatásától és a tábor őrzéséig, voltam kint, elmondhatom, hogy rengeteg élményt szereztem ezalatt a szűk két hét alatt.

Először is ami talán a legnagyobb élmény volt a sok közül találkoztam egyik lengyel barátommal, akit még a tavalyi év folyamán ismertem meg. Kiváltképp élmény volt a nemzetközi Vöröskereszt humanitárius szerepjátékának a megvalósításában közreműködni.

Nagyon érdekesek voltak a nemzeti kiállító sátrak, amelyeket, ha légifelvételről figyelünk meg, akkor hatalmas cserkész lilomot ábrázoltak, ahol minden nemzet igyekezett bemutatni a hazai értékeit, látványosságait. Továbbá a Világ falu, ahol is általában népi jellegzetességeket lehet kipróbálni, például az amerikai cserkészek baseballt tanítottak, a hollandoknál kis fapapucsokat lehet készíteni, illetve kifesteni, illetve a magyar „faluban”, ahol a hagyományos néptánc, kézműves és ostorcsattogtatás mellett, helyet kapott egy speciális hanginstalláció, amely egy néma szobaként funkcionálva mutatta be testünk mozgásának hangjait. Emellett még sokféle program várta a résztvevőket, amelyből a teljesség igénye nélkül leírok most egy párat. Ott volt például a „Splash!”, amely egy teljes napi tengerparti kalandot jelentett azoknak, akik részt vettek rajta, többek között kenuzás és vitorlázás élményeivel is gazdagabbak lettek. Aztán a „Gilwell Adventure”, amelyen szintén egy napig élhették meg a táborlakók a Gilwell Park akadály pályájának az élvezeteit. A „Starburst” programnap, amikor is a résztvevők némi önkéntes munkát végeztek a környéken kijelölt helyeken, hogy megéljék a cserkészlet egyik fontos elemét: „Szebben és jobban utánunk hagyni a Földet, mint ahogy megkaptuk.”

Érdekességek a dzsemborin

Igaz úton-útfélen találkozhattunk érdekességekkel itt is, de a teljesség igénye nélkül írom le azokat, amiket én tapasztaltam. Először megemlítendő, hogy a kiállító sátrak mellett helyezkedtek el a „Nemzeti Étterem”, ahol ki-ki saját szája íze szerint válogathatott a nemzetek ínyencségeiből. Megemlítendő a németeknek lassan hagyományosan óriási „Black Magic” étterme, amely jól láthatóan kiemelkedett mindközül. Ugyanis ez a sátorlapokból, fagerendákból és spárgából épített vendéglő volt a legnagyobb. Szórakozás szempontjából viszont messze elmarad a pörköltet, palacsintát és kürtöskalácsot szervírozó Magyar Csárda mögött, amely a „Fekete Varázslat” tőzsomszédságában volt, a Hylands Park közepének számító Hylands House-zal szemben. Kicsit távolabb impozáns látványt nyújtott a némileg román kort idéző, szintén németek által épített templom, amely ugyanazzal a technikával készült, mint az éttermük.

A búcsúzás

Az izgalmas és fárasztó napok után érkezett a búcsúideje. Nehéz szívvel kellett búcsút inteni mind azoknak akiket itt megismertem és azoktól akiket már ismertem. Az utolsó éjjelen lázasan cserélt mindenki elérhetőséket, hogy a következő négy évben is tartani tudják a kapcsolatot. Ugyanis, amikor is a záró ceremónián, átadták az angol szervezők a stafétát a svéd kontingensnek akik négy év múlva, azaz 2011-ben rendezhetik meg a Simply Scouting, azaz „Egyszerűen cserkészlet” mottóval hirdettet világ dzsemborit.

Kis kirándulás Londonban

Sokak rögtön a dzsembori végeztével haza indultak, hogy kipihenjék annak illetve a hazaútnak a fáradalmait, de egyesek köztük én is kicsit kinn maradtam, hogy némileg megismerjem Anglia más tájait. Személy szerint megelégedtem London nevezetességeivel, ahol is több dzsemborin résztvevő cserkészzel is találkoztunk miközben a múzeumi tárlatokban illetve a város szépségeiben csodálkoztunk. Három napos kinn maradás után végleg elbúcsúztunk Albiontól.

Köszönet

Ezúton is szeretnék mindazoknak köszönetet mondani akik segítettek abban, hogy erre eseményre kijuthassak!

Hermann János Gábor
Magyar Dzsembori Csapat tagja

Templomunk tűzvédelméről

A sok embert befogadó, nagy méretű épületek tűzvédelme kiemelt feladat, hiszen egy tűz esetén sok ember élete kerülhet veszélybe és az anyagi kár is jelentős lehet. A templomba járó híveknek pedig a templom pénzben kifejezhető értékénél is sokkal többet jelent. Ezért elkészítettük a templom tűzvédelmi szabályzatát és tűzriadó tervét. A munkáért köszönet illeti Magosi Lajost, az Újbudai Tűzörség parancsnokát, aki munkájáért nem fogadott el juttatást.

A tűzvédelmi szabályzat tartalmazza mindazok feladatát, akik templomunkban felelősek a tűzmelegelőzésért, illetve tűz esetén feladata van. Elsősorban természetesen a plébánosnak és az itt dolgozóknak a felelőssége, hogy ne legyen tűz, vagy ha mégis kiüt, minél gyorsabban és minél kisebb kárt okozva eloltsák, de jó, ha mindnyájan tudjuk, mit tegyünk. A templom „D” tűzveszélyességi osztályba tartozik, vagyis mérsékelt tűzveszélyes. Mivel azonban némi éghető anyag itt is van, használunk elektromos berendezéseket és gázzal fűtünk, nem zárható ki, hogy tűz üt ki a templomban. Hogy a kockázatokat csökkentjük, az elektromos hálózatot átvizsgáltattuk és a hiányosságokat megszüntettük. A templomban tűzoltó készülékeket is elhelyeztünk és használatukra minden dolgozó oktatást kapott. De jó, ha mindenki ismeri ezek hollétét és használatát, hogy szükség esetén bárki tudja használni. A kórusra az orgona védelmére egy habbal oltó készüléket helyeztünk ki. Ezzel 1 méteres távolságból akár elektromos tüzet is lehet oltani, viszont az oltás után a hab nyom nélkül eltűnik. Porral oltóval lehet, hogy nagyobb kárt okoznánk az orgonában, mint amekkorát a tűz okozott. A sekrestyében található egy porral oltó, amivel a kapcsolószekrényben, vagy bárhol máshol keletkezett tüzet lehet hatékonyan megfékezni.

A tűz megelőzése érdekében a híveknek nem sok teendőjük van. Már csak szakrális jellege miatt is természetes, hogy a templomban nem dohányzunk, viszont gyertyát ne gyújtsunk, csak az atyák, vagy a sekrestyés engedélyével, és az általuk kijelölt helyen és módon.

Amennyiben – Isten ne adja – a templomban tűz ütne ki, a legfontosabb, hogy ne essünk pánikba. A tűz nem terjed olyan gyorsan, hogy ne tudná mindenki biztonságban elhagyni a templomot. Szóljunk a sekrestyésnek, vagy a kántornak, aki értesíti a tűzoltókat, valamint megkezdji a templom kiürítését és – ha ez nem jár aránytalan kockázattal – a tűz oltását. Szükség esetén figyelmeztessük a többi hívőt is, hogy azonnal hagyják el a templomot. Ha a tűz nagy füstképződéssel járna, hajoljunk le és ruhánkkal takarjuk el az arcunkat, ez némileg megszűri a levegőt.

Természetesen bárki értesítheti telefonján, vagy a sekrestye vezetékes telefonján a tűzoltókat a 105-ös számon. Ez esetben higgadtan mondjuk el, hogy 1. pontosan hol (XI. ker., Albertfalva u. és Bükköny u. sarok, katolikus templom), 2. mi ég, 3. mit veszélyeztet, 4. van-e emberélet veszélyben, 5. adjuk meg a nevünket és az elérhetőségünket!

Jó tudni, hogy a tűzoltóság diszpécseré látja a telefonszámunkat, akkor is, ha egyébként el van rejtve a hívott fél elől. Természetesen értesítsük Antal atyát is, ha éppen nincs a templomban, hiszen neki is tudnia kell a tüzesetről és a helyszínre kell jönnie. A tűzoltók a kiemelt objektumokhoz (pl. iskola, óvoda, templom) nagyobb készséggel jönnek, mint ha ugyanolyan méretű tűz egy lakásban fordulna elő, a tűzoltóság közel is van, így ha időben értesítjük őket, a tűz jó eséllyel nem sok kárt tud okozni. Ha a tűzoltók megérkeznek, a tűzoltásvezetőnek mindenki engedelmességen. Senki ne aggódjon, hogy elvesztette egy ismerősét, valószínűleg ő is kijött, de a tűzoltók először amúgy is az embereket kezdik menteni. A kíváncsiság bocsánatos bűn, de csak a kordonon kívülről, hiszen közel menni veszélyes és zavarja a tűzoltókat a munkájuk végzésében.

Végezetül néhány szót megérdemel saját lakásunk tűzvédelme is. A karácsonyfa gyorsan szárad, főleg a panellakásban. Egy percre se hagyjuk őrizetlenül a fát, ha gyertya ég rajta! A csillagszórókat úgy helyezük el, hogy az izzó része biztonságos távolságban legyen a fa ágától. Csak bevizsgált, megbízható égősort használjunk. A gyerekeket csak akkor engedjük, hogy gyertyát és csillagszórót gyújtsanak, ha mellettük van egy felnőtt. Ha mégis kigyulladna a karácsonyfa, döntsük rögtön a földre, lehetőleg olyan helyre, ahol kevés éghető anyag van és dobjunk rá egy plédet, majd öntsük le vízzel. Egy üveg ásványvíz is megteszi. A legtöbb lakásban nincs tűzoltókészülék, ajánlatos beszerezni. Már egy kisebb porral oltó is nagy védelmet jelent, ha pedig pl. a számítógép gyullad ki, a CO₂-vel oltó nem tesz kárt az egyébként ép alkatrészekben.

Azt kívánom mindenkinek, hogy az értünk megtestesült Üdvözítő ünnepén csak a szívünkben lobogjon tűz, egyébként minden veszélytől mentes, áldott szép ünnepeket kívánok!

Attila atya

Benelux körút: Az ostor csattanása után

A legutóbbi epizódban elmeséltem, hogy Bruges látnivalóival megkoronáztuk belgiami utazásunkat. Most mégis egy újabb epizódot ismertetek. Minderről boldog emlékezetű hitoktatónk, Medvigy tanár úr jut eszembe. Ő mondta röpdolgozat írásánál, hogy a legfelső sorba írjuk a nevünket, de jól figyeljünk, mert ha fölötte van még egy sor, akkor az a legfelső. Szóval most az utolsó utáni rész következik.

Antwerpen városa azért került ide a végére, mert ott laktunk, és így a város megismerése részletenként történt, de én most itt összefoglalom. A város a Schelde folyó két partján, a tenger torkolatánál fekszik, és ez a tény teljes egészében meghatározza az életet. Mindent a hajózásnak rendelnek alá, többek között a városi közlekedést is. Antwerpenben nincs híd, a városrészeket két alagút köti össze. Ezekon halad át a jármű- és a gyalogos forgalom is. A hidak hiányát a nagy hajóforgalom indokolja. A költségesebb alagút-megoldást részesítették előnyben, hogy a kikötőváros szempontjából annyira fontos vízi-út háborítatlan maradjon. Amikor ott jártunk, az egyik alagutat éppen felújították, ennek megfelelően

hatalmas káosz volt a városban, sokszor 10-15 km-t kellett kerülni célunk eléréséhez. Mi pestiek persze egészen otthon éreztük magunkat.

Sok ismert művész, főleg festő neve kapcsolódik e városhoz, mint van Dyck, Brueghel, de a legismertebb közöttük Rubens. Már viszonylag fiatalon nagy hírnévre tett szert, és sikeres itáliai tanulmányai után itt telepedett le és alkotott, sőt megnősült és gyermekei születtek. Felesége halála után külföldre távozott és angol-spanyol kapcsolatokkal diplomáciai feladatokat is sikeresen látott el. Újra hazatérve ismét megházasodott, és utána már élete végéig itt élt és alkotott. Kapcsolatai révén is művészi munkáival is sokat segített a városnak. Az ellenreformáció jellegzetes megtestesítője, buzgó katolikus volt. Ezért is mondják, hogy művei leginkább a templomokban mutatnak. (Azért persze érdemes megnézni a Louvre-ban a híres Medici sorozatot, Medici Mária és IV. Henrik életének epizódjait.)

A régi városközpont a jelenlegi belváros és a Schelde rakpartja között terül el. Itt emelkedik a székesegyház, Belgium egyik legszebb temploma. A 14. században kezdték el a templom építését, de csak a 16. század közepére fejeződött be a torony építésével. A reformáció korának képrombolói 1560-s években nagy pusztítást vittek végbe a katedrális műkincsei között, 1794-ben pedig a francia forradalmárok távolították el a stallumukat, az üvegablakokat és festményeket. Ezek csak Napóleon bukása után kerültek vissza eredeti helyükre. Ennyi viszontagság ellenére is az antwerpeni székesegyház a világ egyik leggazdagabb temploma. A világhírű Rubens-képek a katedrális legféltettebb kincsei.

A főtéren szinte minden este valamilyen népiünnepély zajlott. A felállított színpadon remek zenék szóltak, a nézők vagy inkább részvevők, énekeltek, tapsoltak, táncoltak remek hangulatot árasztva. Az utolsó nap délelőttjén már bejutottunk a térre, ahol a Városháza áll, a tér egyik reprezentatív épülete. A 76 méter hosszú homlokzat különféle színű márványból épült, hirdelve máig a reneszánsz város gazdagságát és polgárainak pompaszeretét. A városháza 1561 és 1565 között épült. 1585-ben helyezték el a homlokzat közepén a Madonna szobrot, a város patrónájának kőmását.

A tér közepén áll egy kút, tetején az antwerpeni legendából ismert történet. Egy óriás uralta a várost, a hajózást pedig úgy akadályozta meg, hogy letépte a hajósok kezét, és a folyóba dobta azokat. A hős Brabo azonban szembezállt az óriással, hatalmas küzdelemben legyőzte, és végül leszakította az óriás kezét. Ő is a folyóba dobta az óriás letépett kezét, és ezzel megszabadította a várost. Így újra lehetővé tette a hajózást, ami máig a város legfontosabb tevékenysége. Sokak szerint a város neve is ebből a legendából származik (hand werpen= kezét letépní).

Hazafelé indultunk, de még megálltunk Aachenben megnézni a híres dómot. Ettől nagyon sok élményt vártam, hiszen Aachen a magyarok híres zarándokhelye volt már régi idők óta számítva. Sok forrásmű és történeti emlék bizonyítja a magyar zarándokok útvonalát kis hazánktól egészen Aachenig. Sajnos a várt nagy élményt emberi butaságok jelentősen csökkentették. De menjünk sorjában.

A főtéren áll a városháza, mely nagyon régi épület alapjaira épült, sőt egy tornyot, amely állítólag Nagy Károly szálláshelye volt, bele is építettek. A városháza egyik sarkán Nepomuki Szt. János aranyozott szobra látható.

Aachen hírnevét Nagy Károlynak köszönheti. A frank birodalom megalapítója a Római Birodalom örökösének és folytatójának tekintette magát. Erre utal a Dóm főbejáratánál a nőstényfarkas szobra (Romulus és Remus története). Ugyanakkor a kereszténység legfontosabb személyiségének és terjesztőjének is tekintette magát. Aachenben egy hatalmas épületgyűjtést tervezett, de ebből csak a ma is látogatható nyolcszögletű kápolna, az Oktogon készült el még a császár életében. Itt, a kápolnában temették el 814-ben Nagy Károlyt. Mivel a korabeli keresztény Európában nagyon tisztelték (sőt egyes források szerint szentté is avatták, de később ezt visszavonták, vagy tán meg sem történt?), a kápolna hamarosan zarándokhellyé vált. A további századok során a zarándokok miatt sorra épültek az Oktogonhoz a kápolnák, többek között a gótikus kápolna is, amelyben elhelyezték Nagy Károly földi maradványait. A gótikus kápolna, bár jóval kisebb, hangulatában és stílusában is hasonlít a párizsi „Saint Chapelle”-re, főleg üvegablakai miatt.

(Megjegyzem, hogy részben ezzel kapcsolatban terjedt el a „nagy történelem-hamisítás” elmélete, amely azt állítja, hogy bizonyos nagyhatalmi, birodalmi érdekek miatt jó két évszázadnyi részt „kitaláltak” a történelemben a 8. és 10. század között, ami valójában nem is történt meg. Így például vitatják Nagy Károly jelenlegi tudásunk szerinti történelmi szerepét is. Természetesen az elmélettel kapcsolatban nem kívánok állást foglalni, nem is értek hozzá, de az elméletet megalkotók egyik fő érve éppen az aacheni Dómmal kapcsolatos. Ők ugyanis éppen azt állítják, hogy a dóm építészetileg egységes, tehát egy időben épült, és nem mintegy két századdal később egészítették ki a gótikus kápolnával. Ebből vezetik le, hogy a „kitalált” két évszázadból nem maradt fenn jelentős építészeti emlék, hiszen az Aacheni Dóm nem az. Nagyon sokan persze ostobaságnak tartják az elméletet, de a valóságos vita tulajdonképpen még el sem kezdődött.)

A Dóm egyik világhíres relike a szószék, melyet Henrik császár adományozott a Dómnak. A szószék tulajdonképpen egy hatalmas arany dombormű együttes különféle bibliai jelenetekkel. A különlegesen pompás díszítést azzal indokolták, hogy a császár szavát csak Isten szava múlhatja felül, amit nem lehet eléggé megtisztelni. A gótikus kápolnában található a Nagy Károly földi maradványait tartalmazó ereklyetartó, a Károly-koporsó. Ezt az ötvösművészeti reliket 10 éven keresztül készítették a művészek a 13. században császári megrendelésre. A két oldalon összesen 16 király figurája látható, a homlokzati oldalon Nagy Károly, mellette a Szűzanya, felette Krisztus.

Az Oktogont, így a Dómot is a Szűzanya tiszteletére szentelték, ezt mutatja a kápolnában a mennyezetről lelógó csodaszép dombormű és az Oktogonban álló Mária szobor is. A főoltár, amit aranyoltárnak is neveznek, szintén egyedülálló ötvösművészeti remekmű, amelyen a domborművek a császár életének epizódjait jelenítik meg.

Az Oktogonban látható egy hatalmas, koronát utánozó csillár, melyet Barbarossa (Rótszakállú) Frigyes császár ajándékozott Aachennek.

Az Oktogonhoz épült a számunkra legkedvesebb kápolna, a Magyar Kápolna. Kívülről a falon a magyar királyi címer, és belül is sok magyar vonatkozású emlék látható. Pillanatnyilag ez a szentségi kápolna. Ezzel kapcsolatos a negatív

élmény. Az egész domban szabad fényképezni, videózni, viszont a Magyar Kápolnában nem, valószínűleg funkciója miatt. Ezt az ember meg is érti, bár nem mindenhol ez a szokás. Így például a Szent Péter bazilikában nem szabad, de Lourdesban és Fatimában igen. Ennek rendje és módja szerint kikapcsoltam a készüléket, és be akartunk menni a kápolnába, imádkozni. A biztonsági őr minősíthetetlen hangon kezdett beszélni, és nem akart minket a kápolnába beengedni. Hiába magyaráztam, hogy a készüléket kikapcsoltam (eltenni nem tudtam, mert táska nem volt velem, így kénytelen voltam a kezemben tartani), és nem akarok fotózni, csak lökdödni akart valamennyiünket kifelé. Végül is bejutottunk, és letérdeltünk, hogy imádkozzunk, erre elénk állt, és egy méterre tőlünk vizsgált minket, hogy nem vesszük-e elő a videót. Néhány perc után kimentünk, de akkor is az ajtóig kísért minket, mintha bűnözők lettünk volna. Egyébként néhány utastársunk (videó és fényképezőgép nélkül) is panaszkodott a biztonsági őr „bunkó” viselkedésére, főleg miután megtudta, hogy magyarok vagyunk.

A kápolna valóban csodálatosan szép belülről, és miután nem tudtam fotózni, a szuvenír boltban fényképet, diát vagy képeslapot szándékoztam venni a kápolnáról. Nagy meglepetésemre (két bolt volt nyitva) közölték, hogy a magyar kápolnáról semmilyen fotó nincsen, mert a fényviszonyok nem teszik lehetővé a benti fényképezést. Csak megjegyzem, hogy az egész Dombon egyedül a magyar kápolnában volt a fotózáshoz megfelelő természetes fény. Ez tehát az az élmény, amely a mai napig megkeseríti Aachen emlékét számomra.

A teljes utat az ausztriai Enns városában fejeztük be. A takaros, tiszta, tipikus osztrák kisvárosnak nincs jelentős építészeti vagy művészeti emléke, de van ennek a környéknek egy történelmi, népmesei vonatkozása. A kalandozó magyarok a Duna mentén gyakran feljutottak egészen az Enns völgyéig. Volt idő, a 10. században, amikor az Enns folyó egyes nyugati népek és a magyarok között szinte határnak számított. Enns várát is a magyarok elleni védelemül építették a bajorok. Honfoglaló őseink ennek a vidéknek, azaz az "ober Enns"-nek a nevét jól ismerték, megjegyezték, és meséltek róla. Más elképzelések szerint a Habsburg hadseregben szolgáló leszerelt katonák meséltek erről. Ez a név a nép tudatába "Óperencia" néven ment át. Az Óperencián túl már ismeretlen, veszélyes a világ, ennek emléke a népmesékben is fennmaradt.

Most már tényleg véget ér az utolsó utáni rész is.

Hála a Jó Istennek, hogy egészségben megértük ennek a csodálatos körutazásnak a végét, és élményekben gazdagon térhettünk haza szeretteinkhez.

Deo gratias!

Madaras Gábor

A 6 évfolyam erdei iskolája Péliföldszentkereszten

HÉTFŐ

Amikor találkoztunk a Nyugatiban reggel, mindenki nagyon izgatott volt, a tanárok szervezkedtek, felszálltunk a vonatra, már alig vártuk, hogy odaérkezzünk a szállásra. A vonatozási idő hamar eltelt, mindenki mosolygósan utazott. Amikor szólt Zita néni, hogy leszállunk mindenki odament az ajtóhoz, de főleg Levente volt az aki a legjobban várta, hogy leszálljunk. Egyszer csak megállt a vonat, leszálltunk, a busz volt a legizgalmasabb. Mentünk valamennyit, hamar eltelt ez is. Megállt a Don Bosco ifjúsági ház előtt, mindenki kérdezgette a másikat:

-- Már itt is vagyunk? Itt fogunk lakni?

Kipakoltuk a bőröndöket a kocsikból, amit a szülők hoztak ide. Mindenkinek feltűnt a hinta és a focipálya. Mentünk ebédelni. Este keresztút volt, sok volt a fény a gyertyák miatt. Én is olvastam, a 8. állomást. A csapatok, más néven a törzsek is bemutatkoztak a keresztút előtt, legnagyobb sikert Bogi csapata kapta, mi meg persze a legkevesebbet. Az én csapatom volt a Töhötöm.

KEDD

A többieknek kora reggelnek tűnő 7 órakor volt a kelés, utána reggeliztünk. Ezután iskolai órák voltak. Judit néninél természet ismeret, Dóra néninél térkép ismeret és Zita néninél pedig történelem. Akadály verseny is jó volt, csapatonként mentünk. Nagyon tetszett, a táj is szép volt. Utána a bátorságpróba... Mindenki 2 perccel később startolt mint az előtte induló. Szinte mindenki bevárta a másikat, de ezt a tanárok tudták, hogy így lesz. Mircsi egész éjszaka arról beszélt, hogy Ő szellemet látott, ami igazából nem volt látható, csak hallható...

SZERDA

Szokásos kelés, reggeliztünk, tanárok sürgettek minket, hogy siessünk. Elindultunk, megpihentünk egy útelágazásnál, előre küldte Zita néni a Petit, Peti intett, hogy igen, arra kell menni. Mi mentünk a kék jelzésen, és a tintagombánál mindenki észrevette, hogy ugyanarra az útra jutottunk, ahonnan elindultunk. Lementünk egy rétre, ott számháborúztak páran. Hazamentünk, volt egy kis szabad idő, csocsóztunk, hintáztunk, gólyalábaztunk stb. Utána mise volt, Béla atya tartotta. Vacsoráztunk, és lefeküdtünk.

CSÜTÖRTÖK

Ezen a napon tanultunk, megebédeltünk utána rovásírni tanultunk. Szerintem mindenki megtanult valamennyire... Ezután jöttek az íjászok, mindenki lőtt, de a fiúknak inkább a vendég íjász lányok tetszettek jobban. Közben Zita nénivel nemeztünk, valakinek még sikerült is...

Este tábortűz volt, előtte sok fiú elvágta a kezét a nyárs készítésénél, de nem lett komoly baj. Sütöttünk szalonnát, utána a nyertes és a vesztes és a nyertes csapatok kihirdetése volt, sajnos mi lettünk az utolsók... Ez után a buli, ami csak fél óra volt, de a búcsú buli meg volt, ez a fő.

PÉNTEK

Reggel felkeltünk, reggeliztünk, összepakoltunk, Tündi és én elmosogattunk, jött a busz, elmentünk vele Esztergomba ott megnéztük a Bazilikát, valaki a kupolába is felment. Elvileg a Duna múzeumot néztük volna meg, de valamiért mégse. Utána a vonathoz gyalogoltunk, hamar beérkezett a vonat, szerencsére mindenkinek lett helye. Mellénk ült három idegen. Épp tanult az egyik, de abból az lett, hogy mi tanultunk, Ő meg tanított minket (angolra). Szóval a „tanulás” után megérkeztünk, a pályaudvarról az iskola elé mentünk, ott vártak a szülők, tesók, nagyszülők és a böröndök is. Sietett haza mindenki.

Nekem ez a tábor nagyon tetszett, jobban megismertük az Á-sokat, na meg persze egymást is. Megismertük Géza papucsát, Mircsi szellemes történeteit, és még sok más dolgot.

Köszönöm Judit, Dóra és Zita néninek ezt a felejthetetlen hetet.

Kiss Zsuzsanna, Don Bosco Iskola, 6B

A szó az élet tükre

Az AKTK Szent Mihály Akadémiáján tartotta Kiss Gábor a fenti című előadást. Az előadást követően Halápy Ferenc kérdezte Kiss Gábort a nyelv építőkockáiról, a szavakról.

Halápy Ferenc: A szótárak, mint valami jól megalkotott tározók leltározzák a szavakat. Aztán a beszélő ezeket a leltári tárgyakat szigorú szabályrendszerek segítségével húzza elő és használja fel mondataiban.

Kiss Gábor: A nyelvről és a szavakról nehéz szólni, mert kicsit olyan mint a foci, mindenki ért hozzá. A nyelv annak ellenére, hogy rendszer és rendszerszerű, számtalan „logikátlanság” található benne. Csak néhányat említek ezek közül. „Régen nem láttalak.” Mit is jelent ez a mindennapi mondat? Pont az ellenkezőjét, mind ami le van írva. Klasszikus példa a nyelvi többértelműsége a „Láttam a férfit a távcsővel” kijelentés. Mi a válasz arra kérdésre, hogy „Hol van az Eiffel-torony?”. Természetesnek tűnik feleletként a Párizs szó itt Budapesten, de ha Párizsban turistaként tesszük fel az előbbi kérdést, nagyon udvariatlannak fogjuk tartani a fenti feleletet.

H. F.: Nyelvünk tehát nem „logikus”.

K. G.: A „logikátlanságot” figyelhetjük meg a csirke-mell-sonka szavunkban is. A sok ésszerűtlenség mellett azonban a nyelvünk szavai hatalmas -- igaz szövevényes -- rendszert alkotnak. Ebben a rendszerben a szavak igen pontosan tükrözik az őket körülvevő és folytonosan változó világot.

H. F.: A régi világot őrizték meg a régies vezetéknevek, melyek egy-egy ma már egy-egy nem használatos mesterségre utalnak. Ki tudja ma már, hogy a csiszár jelentése fegyverkovács volt!

K. G.: Néhány másik példa a nevekben megőrződött mesterségekre:

Bacsó: számadó juhász, Bodnár: hordókészítő, Bognár: kerékgyártó, Csató: írődeák, Csiszár: fegyverkovács, Dékány: sekrestyész, Faggyas: gyertyaöntő. Fónagy: bírőféle, Gerencsér: fazekas, Gombkötő: gombkészítő, Högyész: hermelinvadász, Kaszab: mészáros, Képfaragó: szobrász, Pintér: hordókészítő, Porkoláb: börtönőr, Soltész: bírőféle, Tözsér: pénzváltó, Vikár: helyettes

H. F.: A változó világunk új jelenségeire, új szavak kellenek.

K. G.: Nézzük például a kártya szót. Gyerekkorunkban kizárólag csak a zsupát jelentette. Ma már ugyanolyan gyakori és igen fontos a bankkártya és a telefonkártya jelentése is a kártya szónak. Egész szócsalád épült köréje: bankkártya, benzinkártya, csipkártya, mágneskártya, mobiltelefon-kártya, parkoló-kártya, szerencsekártya, telefonkártya, városkártya.

Korunk sajnálatos jelensége, a terjedő drogfogyasztásra hívják a fel figyelmünket a következő szócsaládba tartozó néhány éves szavak: drogbaleset, drogbarlang, drogcsár, drogdiszkó, drogfelvehely, drogfüggő, droghalál, droghasználó, drogjelenség, drogliberalizáció, drogmérgezés, drognyomozás, drogpolitika, drogpopuláció, drogstratégia, drogterítő, drogtérkép, drogturista, drogüzér.

H. F.: Régen is így volt? A szavak mozgása mintha nyelvi univerzálénak tünne.

K. G.: Már Horatius megmondta, szavak születnek, szavak meghalnak: „Ahogy a levelek változnak évről évre a fákon, úgy engedik át helyüket az előregedett szavak az újonnan születetteknek.” Minden korban az új dolgokat is meg kellett nevezni. Ezt szemlélteti az alábbi kis táblázat. Ötvenéves bontásban tartalmaz néhány olyan szót, amelyek 1600 és 1900 közötti években kerültek nyelvünkbe:

- 1600-1649: dívány, findzsa, kaftán, porcelán, turbán
- 1650-1699: kávé, amulett, káplár, kuruc, paróka
- 1700-1749: csokoládé, kandalló, limonádé, kaszárnya, poggyász
- 1750-1799: bajonett, esernyő, kakaó, parfüm, strófa
- 1800-1849: csillár, eszkimó, kenguru, majonéz, viadukt
- 1850-1899: bumeráng, dzsungel, fjord, gramofon, szamovár
- H. F.: Talán az elmúlt századnak is vannak jellemző szavai?

K. G.: Igen! Ezt jól példázza a következő szósorozat. Évtizedekre bontva látjuk néhány szó felbukkanását nyelvünkben:

- 1901-1910: gépkocsi, mozi, röntgen, telefon
- 1911-1920: felhőkarcoló, futball, traktor, torpedó
- 1921-1930: bakelit, helikopter, rádió, vitamin
- 1931-1940: cipzár, konnektor, kolhoz, frizsider
- 1941-1950: eszpresszó, gemkapocs, nejlon, penicillin
- 1951-1960: kamion, kardigán, magnetofon, mirelit
- 1961-1970: bikini, kemping, komputer, jatt
- 1971-1980: kóla, teszt, ufó, xerox
- 1981-1990: videó, szörf, diszkó, hamburger
- 1991-2000: internet, tamagocsi, hipermarket, honlap

H. F.: Napjainknak is vannak kulcsszavai. reform, konvergencia, vizitdíj, dobozdíj, konszolidáció.

K. G.: Éppen ez a szép a szótárak szerkesztésében. Szemünk előtt bontakozik ki egy olyan mikrotörténelem, amely szavakba van titkos módon bezárva. Ezt ismerte fel a Coubild angol szótárkiadó, amikor a magunk mögött hagyott 20. század mindegyik évéhez hozzárendelt egy szót. Büszkék lehetünk, egy magyar is van a száz szó között. Példaképpen csoportosítva is némiképp néhány szó:

- játékok: 1936 Miki Egér, 1948 scrable, 1955 LEGO,
1979 Rubik-kocka,
- zene: 1909 jazz, 1951 diszkó, 1952 rock and roll
- egészség: 1907 allergia, 1928 penicillin, 1983 AIDS, 1992 klón
- ruha: 1938 nylon, 1946 bikini, 1965 miniszoknya.

A Rubik Ernő neve évszázadokon keresztül fennmarad.

H. F.: Nagy divatja van ma a retrónak. Ezért gyűjtötték össze nemrég az 50-es, 60-as évekre jellemző korfestő szavakat az internethasználók széles körét bevonva?

K. G.: Burget Lajos újságíró jelentkezett másfél évvel ezelőtt a kiadóban a „Retró szótár” tervével. Rögtön egyezséget kötöttünk és elkezdődtek a munkálatok. Burget Lajos súlyos betegen is nagy kedvvel végezte a gyűjtést és lendületesen írta szótárát és magyarázta, értelmezte a szavakat. A címszavak összeállításához segítségül tettünk közzé interneten felhívást a szógyűjtésre. Több mint 250-en küldtek be szavakat. A javasolt szavak száma meghaladja az 1000-et. A „kollektív bölcsesség” során összeállt listát a következő korfestő szavak vezetik:

békekölcsön, kommunista szombat, építőtábor, kulák, úttörő, bambi (üdítőital), kisdobos, munkásörtség, úttörővasút, fecske (úszónadrág), KISZ, maszek, munkásör, orkánkabát, társbérlet, brigádnapló, csőna drág, viharkabát, huligán, néprádió, tantusz, ülőkalauz, feketevágás, iskolaköpeny, kapupénz, nejlonharisnya, táncdalfesztivál.

Sajnos Burget Lajos az 1200 szócikket tartalmazó szótár kéziratának leadása után nem sokkal elhunyt. A 250 oldalas Retró szótár szerkesztése a TINTA könyvkiadóban fejeződött be. 2008. februárjában fog megjelenni közelmúltunknak ez az izgalmas nyelvi lenyomata.

H. F.: Köszönöm a beszélgetést!